

21930

DICȚIONARUL ETIMOLOGIC

AL

LIMBII ROMÎNE

ELEMENTELE LATINE

DE

I.-A. CANDREA-Hecht OV. DENSUSIANU

PUBLICAT DE LIBRĂRIA SOCEC & COMP.
CU OCASIUNEA ÎMPLINIRII A 50 DE ANI DELA ÎNFIINȚAREA CASEI

261382 a.
20/11/31.

▣ ▣ ▣ ▣ ▣ ▣ ▣ BUCUREȘTI 1907 ▣ ▣ ▣ ▣ ▣ ▣ ▣

ATELIERELE GRAFICE SOCEC & COMP., SOCIETATE ANONIMĂ

FASC. II

CERE — FÎN

A B R E V I A Ț I U N I

MAI DES ÎNTREBUIȚATE ¹⁾

abr. = abruzzes	storico della Svizzera italiana	Costinescu (Dicționarul romano-francesu, 1870).
ac. = acusativ	bot. = botanică	cr. = croat
adj. = adjectiv	bresc. = brescian	crem. = cremasc
adv. = adverb	BSF. = Buletinul Societății filologice	cremon. = cremones
alb. = albanes	bucov. = bucovinean	Dalamestra (Dicționar macedo-romîn, București, 1906).
alb. g. = albanes gheghic	bulg. = bulgăresc	dalm. = dalmat
alb. t. = albanes tosc	cal. = calabres	dat. = dativ
An. Car. = Anonymus Caransebesiensis, publ. de Gr. Crețu în „Tinerimea romînă”, n. s. I, 320—380	camp. = (sard) campidanes	dem. = demonstrativ
and. = andalus	canav. = canaves	der. = derivate
ap. = apud	cat. = catalan	dial. = dialectal
apul. = apulic	CGL. = Corpus glossariorum latinorum	dim. = diminutiv
ar. = aromîn	CIL. = Corpus inscriptionum latinarum	dr. = daco-romîn
arag. = aragonès	clas. = clasic	elv. = elvețian (francesa din Elveția)
Arch. gl. = Archivio glottologico italiano	cod. Dim. = Codex Dîmonie (publ. în Weigand, Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache, I, IV, V, VI).	emil. = emilian
Arch. lat. Lex. = Archiv für lateinische Lexikographie	Cod. Vor. = Codicele voronețian	Encicl. = Enciclopedia romînă.
aret. = aretin	col. = colectiv	eng. = engadin
art. = articol	Col. Bujor. = Colecțiune de legiurile Romîniei, publ. de I. M. Bujoreanu, București, 1885.	etim. = etimologie
astig. = astigian	com. = comasc	fem. = feminin
astur. = asturic	conj. = conjuncție	fârș. = fârșeriot
augm. = augmentativ	Conv. lit. = Convorbiri literare	ferr. = ferrares
băn. = bănațean	Coresi, Ev. înv. = Coresi, Evanghelie cu învățatură, 1581	fig. = figurat
Barcianu (Dicționar român-germân, 1900).	cors. = corsican	fr. = frances
bearn. = bearnes		friul. = friulan
berg. = bergamasc		gal. = (sard) galures
biz. = bizantin		galiț. = galițian
Bobb (Dicționar rumanesc, lateinesc și unguresc, 1822).		gasc. = gascon
bol. = bolones		Gaster (Chrestomatie romînă, 1891).
Boll. Svizz. = Bollettino		Gaz. Tr. = Gazeta Transilvaniei
		gen. = genoves
		gen.-dat. = genitiv-dativ
		genit. = genitiv
		gr(ec). = grecesc

¹⁾ Lista completă se va publica la sfîrșitul lucrării.

Ind. F. = Indogermanische Forschungen	Mém. Soc. ling. = Mémoires de la Société de linguistique	port. = portughes
indic. = indicativul	messin. = messines	prep. = prepoziție
inf. = infinitivul	Mihăileanu (Dicționar macedo-romin, București, 1901)	pres. = prezentul
interj. = interjecție	mil. = milanes	pron. = pronume
interog. = interogativ	mir. = mirandoles	propr. = propriu
ir. = istro-romin	mirand. = mirandes	prov. = provensal
istr. = istriian (dial. din Rovigno, Pirano, etc.)	mod. = modenesc	Ps. Sch. = Psaltirea scheiană
it. = italian	mold. = moldovenesc	Rassegna St. etn. = Rassegna degli studi etnografici, dialettali e toponomastici (extr. din „Archeografo Triestino“, Triest 1906)
Jb., vezi WgJb.	monf. = monferrines	reat. = reatin
lat. = latin	mor. = morav	regg. = reggian (din Emilia)
Letop. = Letopisețele Moldaviei și Valahiei, ed. a 2a, București, 1872-4	munt. = muntean	regg. (cal.) = reggian (din Calabria)
Levy (Provenzalisches Supplement-Wörterbuch)	n. = neutru	rev. = relativ
Lex. Bud. = Lexicon Valahico-latino-hungarogermanicum, Budae, 1825	nap. = napolitan	Rev. cr.-lit. = Revista critică-literară, Iași
Lex. Mard. = Lexicon slavo-rominesc, publ. de Gr. Crețu	ngr(ec). = neo-grecesc	Rev. ist. arh. = Revista pentru istorie, arheologie și filologie
lim. = limusin	nom. = nominativ	Rev. l. rom. = Revue des langues romanes
lion. = lionesc	norm. = normand	rom. = romanic
Lit. Cbl. = Literarisches Centralblatt	nprov. = nou provensal (după Mistral, Lou tresor d'ou felibrige)	Rom. = Romania
loc. adv. = locuțiune adverbială	num. = numeral	Rom. F. = Romanische Forschungen
loc conj. = locuțiune conjunctivă	olt. = oltenesc	romagn. = romagnol
log. = (sard) logudores	pad. = padovan	rtr. = retoroman
lomb. = lombard	parm. = parmigian	rus. = rusc
lor. = loren	part. = participiul	rut. = rutean
m. = masculin	pav. = paves	s. = sub
Mag. ist. = Magazin istoric pentru Dacia	per. = perugin	Săghinescu (Vocabular rominesc)
mant. = mantovan	pers. = persoana; personal	sass. = (sard) sassares
march. = marchigian	Petri (Vocabular rominesc - nemțesc, Sibiu, 1861).	sav. = savoiard
Mărg. = Mărgăritare, București, 1691	pf. = perfectul	sb. = substantiv
megl. = meglinit	piac. = piacentin	sbslv. = subsilvan (retoroman)
	pic. = picard	sen. = senes
	piem. = piemontes	Șez. = Șezătoarea, publ. de A. Gorovei
	pist. = pistoies	
	pl. = plural	
	pol. = polones	
	Polizu (Vocabular romino-german, Brașov, 1857)	
	pop. = popular	

sic. = sicilian	Thes. gl. = Thesaurus	Varlam, Caz. = Varlam,
sîrb. = sîrbesc	glossarum emendata-	Carte romînească de
slav. = slavice	rum.	învățătură, 1643
slov. = slovean	tic. = ticines	vb = verb.
sp. = spaniol	Tiktin (Rumänisch-deu-	vegl. = vegliot
Stamati, Wb. = Deutsch-	tsches Wörterbuch)	ven. = venețian
rumänisches Wörter-	tir. = tiroles	vic. = vicentin
buch de Th. Stamati,	tosc. = toscan	viit. = viitorul
Iași, 1852	trans. = transilvănean	vr. = vechi romînesc
subj. = subjonctivul	trev. = trevisan	vsl. = vechi slav.
suf. = sufix	trient. = trientin	WgJb. = Weigand, Jah-
sprs. = suprasilvan (re-	triest. = triestin	resbericht des Instituts
toroman)	ung. = unguresc	für rumänische Spra-
Szinnyei (MagyarTárszó-	unipers. = unipersonal	che.
tár, Budapesta, 1893-	urm. = următor	Z. öst. Gymn. = Zeit-
1901)	v. = vezi; v (neurmat de	schrift für österrei-
tarent. = tarentin	punct) = vechi : vfr.,	chische Gymnasien
teram. = teraman	vit. = vechi frances,	Z. rom. Ph. = Zeitschrift
terg. = tergestin	vechi italian	für romanische Philo-
Thes. = Thesaurus lin-	val. = valon	logie
guæ latinæ.	vald. = valdens	zool. = zoologie

~ pus după ar., ir. sau megl. arată identitatea cu forma daco-romînă precedentă.

† însemnează vechi romînesc.

* indică o formă neatestată.

< arată derivarea din forma următoare.

> " " " " precedentă.

|| desparte de daco-romînă formele ir. megl. și ar.

[Candrea] [Densusianu] indică o etimologie a unuia din autori nepublicată încă.

A APĂRUT:

GRAIUL NOSTRU

Texte din toate părțile locuite de Romîni

publicate de

I.-A. CANDREA OV. DENSUSIANU TH. SPERANTIA

Fasc. I, II (pag. 1—320)

Județele: Mehedinți, Gorj, Vâlcea, Dolj, Romanai, Argeș, Muscel, Dimbovița, Olt, Teleorman, Vâlșca, Prahova, Ilfov, Ialomița, Buzău, Brăila, Rîmnicu-Sărat, Putna, Covurlui.

Prețul volumului întreg 4 lei.

Desind să sărbătorim împlinirea a cincizeci de ani dela înființarea Librăriei și Casei noastre de editură, prezentăm și dedicăm această lucrare publicului nostru și în special cititorilor și scriitorilor care ne-au dat prețiosul lor concurs în această jumătate de veac.

Am crezut că opera cea mai potrivită care să încununare activitatea noastră de atîția ani și să dea o mărturie de dragoste pe care am arătat-o pentru progresul științelor și literelor române este acest „Dicționar”. Autorii lui vin să arate, după cele mai nouă și mai trainice cercetări, bogăția de cuvinte pe care am moștenit-o din nobila și frumoasa limbă a aceloră care odată au fost cuceritorii lumii.

SOCEC & Comp.
Societate anonimă